

Lexikon českých výtvarníků narozených ve XX. století

Úvodem

Zpočátku jsem o recenzování tohoto CD-ROMu neuvažoval. Teprve poté, co několik knihoven dostalo elektronickou poštou nabídku na jeho zakoupení a na mne se obrátilo několik jejich ředitelů o vyjádření k jeho kvalitě, změnil jsem názor a vložil ho do mechaniky svého počítače.

Základní charakteristika

Základem CD-ROMu je téměř 5000 rozpracovaných hesel výtvarníků. Kromě nich zde uživatel najde údaje o institucích, které pořádají výtvarné výstavy ve 232 českých a moravských obcích, o 40 výtvarných skupinách, 77 spolecích v abecedním pořadí, kolektivních výstavách v chronologickém řazení a 13 výtvarných školách. Volnou kapacitu CD-ROMu (lexikální hesla zabírají pouze 187 MB) doplnily i některé další materiály, které by se na takto nazvaném CD-ROMu asi běžně nehledaly. Patří mezi ně text autorského zákona, seznam projektů z oblasti výtvarného umění, na které finančně přispělo Ministerstvo kultury v roce 2000, speciální studie M. Smékala o tvůrčí fotografii v Ostravě po roce 1945 či seznam soudních znalců.

Požadavky technické

Vítkovická Společnost pro současné umění, která je jeho producentem, uvádí, že CD-ROM bude fungovat na počítačích s procesorem 80486, já jsem k testu použil Pentium II. Takt počítače ani rychlost mechaniky CD-ROM není zmiňována. Pro korektní zobrazení barev musí být monitor nastavený na rozlišení 1024x768 bodů a 256 ba-

rev. Na mém starém monitoru, kde lze nastavit pouze 800x600 bodů, proto byly některé nápisy prakticky nečitelné.

Požadavky programové

Tento CD-ROM můžete provozovat na počítačích, na kterých máte nainstalovány Windows 9x či Windows 2000. Protože většina souborů je ve formátu htm nebo gif, musíte mít nainstalován Microsoft Explorer 3.0. Ten využijete i v případě, že budete pracovat s nabídkou nazvanou Links, kde jsou odkazy na url asi stovky amerických společností a třicítky amerických uměleckých škol.

Instalace

Máte-li na počítači zapnutou funkci Autorun, postačí pouze vložit CD-ROM do mechaniky a chvíli vyčkat. Pokud byste neuspěli, vyhledejte průzkumníkem v kmenovém adresáři CD-ROMu soubor index.htm a na něj dvakrát klepněte. V obou případech se vám znázorní vstupní obrazovka s názvem produktu v češtině a angličtině, nehezským logem a adresou producenta.

Ovládání

Klepnete-li myší na logo na vstupní obrazovce a poté na ikonky českých vlajek v pravé i levé části obrazovky (CD-ROM je totiž nastaven na ovládání v angličtině), můžete si přečíst cíle Společnosti pro současné umění a vybrat si jednu z možností v nabídkovém pruhu nalevo (Výtvarníci 1900-1999, Galerie a muzea, Výtvarné skupiny, Spolky a sdružení, Kolektivní výstavy, Umělecká tvorba, Výtvarné školy, Informační servis, Links, Fine Art for Sale, Projekt podpořili). Nejvíce asi budete využívat bázi výtvarníků, jež náročnějšího uživatele zklame. Jediným hlediskem výběru je totiž pouze příjmení autora a nedostanete se k němu jen tak snadno. Nejprve musíte otevřít abecední rejstřík, myší klepnout na iniciálu z příjmení, rozevřít lištu nazvanou Výběr výtvarníka a posouváním táhla posuvníku hledat požadovanou osobu. Jedná-li se o výtvarníka, jehož příjmení začíná na Kr, jeho hledání je ještě pracnější (klepnout na písmeno K, klepnout na Výběr výtvarníka, klepnout na řádek Kr-Kž a teprve poté posouvat táhlo posuvníku). Funkci umožňující napsat několik prvních písmen z příjmení a zrychlit tak hledání osoby budete marně hledat. Je potěšitelné, že autoři alespoň využili možnosti hypertextového propojení s názvy galerií a kolektivními výstavami. Ale ani při práci s těmito drobnějšími bázemi nelze jednoduše provést rešerši vedoucí k výběru výstav realizovaných v síních na českých hradech (nutno postupně klepnout na názvy všech obcí) či ke zjištění, kdy se konala výstava Čeští ilustrátoři dětem (nutno postupně klepnout na jednotlivé roky).

Úplnost dat

I když báze českých výtvarníků údajně obsahuje kolem 5000 jmen, není zdaleka úplná. Stačí si vzít k ruce nějaké encyklopedické dílo a porovnávat. Já jsem sáhl po publikaci Kronika výtvarného života v Ústí nad Labem ve 20. století a s překvapením jsem zjistil, že v bázi nejsou

zastoupení již ze začátku abecedy výtvarníci Pavel Bergr, Dagmar Bobrzyková či Věra Boučková, ačkoliv kritériem pro zařazení je datum narození výtvarníka po roce 1900 a doložení jeho výstavní aktivity. Avšak ani údaje o osobách, které báze zmiňuje, nejsou kompletní. U málokterého výtvarníka je vyplněna aspoň polovina z devíti stanovených rubrik (studium, pedagogická činnost, samostatné výstavy, kolektivní výstavy, rozhovory, literatura, zastoupení, ocenění a vyznamenání). Autoři si jsou tohoto nedostatku vědomi a vyzývají proto ke spolupráci zájemce, kteří by jim zapůjčili výstavní katalogy (sami však odmítli zapůjčit CD-ROM k recenzování), či poskytli fotografie nebo bibliografická data.

Přesnost a spolehlivost

Údaje, pokud jsou uvedeny, jsou poměrně spolehlivé. Ocenit je třeba zejména fakt, že některé personální údaje byly autorizovány. Nepříjemná je spíše absence či neúplnost dat (např. z institucí, kde se pravidelně pořádají výstavy, jsou knihovny zmíněny jen v 11 obcích, přičemž v případě vsetínské, kladenské, šumperské či ústecké knihovny je uvedena vždy pouze jedna výstava), faktické chyby jsem odhalil jen např. v adrese ústecké SVK (chyba v čísle popisném) či překlepy v textu autorského zákona (odbočně místo obdobně) a v textu studie M. Smékala (zúčastňoval). Vadí též nedotaženost hypertextových vazeb (např. u hesla M. Bílka a jeho výstavy v Galerii E. Filly v roce 1986).

Dokumentace

K CD-ROMu není dodávána žádná příručka. Při práci ani nefunguje kontextová nápověda, ani klávesa F1. Na druhou stranu je třeba připustit, že CD-ROM neobsahuje nějaké mimořádné nápady, na něž by bylo nutné upozornit v nápovědě.

Cena

Lexikon je prodáván za 990 Kč. Majitel předchozí verze (z roku 2000) má nárok na slevu – zaplatí jen 490 Kč. Vzhledem k rozpracovanosti projektu (svědčí o tom např. fakt, že přehled poštovních známek – i takový materiál CD-ROM obsahuje! – zahrnuje zatím jen období 1918 až 1958) to není cena příliš nízká.

Celkové zhodnocení

Myšlenka vytvořit bázi zachycující pokud možno v úplnosti výtvarníky dvacátého století je velkolepá. Provedení za ní zatím pokulhává. Je škoda, že autoři příliš nevyužili běžně dostupné zdroje v knihovnách a na internetu. Například z článkové České národní bibliografie by mohli získat řadu informací o termínech a místech konání výstav, z bází regionálních osobností (REOS a REFA) personální údaje. Ukazuje se, že pro úspěšné zvládnutí tohoto projektu je třeba získat spolupracovníky, kteří pomohou radou i poskytnutím materiálu. Pokud by se autoři obrátili na knihovníky a předali jim data, která mají o jejich knihovnách a o výtvarnících, kteří působí v jejich regionu, věřím, že by je mnozí neodmítli, údaje by zkontrolovali a doplnili.

Aleš Brožek